Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2024, sp. zn. 5 Tdo 963/2024, ECLI:CZ:NS:2024:5.TDO.963.2024.1

Číslo: 58/2025

Právní věta:

Prohlášením viny ve smyslu § 206c odst. 1 tr. ř. obžalovaný vyjadřuje na základě své vůle souhlas s tím, že spáchal skutek, jenž je mu kladen za vinu v obžalobě (návrhu na potrestání), a zároveň s jeho právní kvalifikací (viz rozhodnutí pod č. 13/2023 Sb. rozh. tr.). Obžalovaný tedy prohlášením viny akceptuje skutečnost, že naplnil všechny znaky spáchaného trestného činu, mezi které patří i příčetnost pachatele v době spáchání činu. Nejsou-li v době prohlášení viny nebo před rozhodnutím ve věci pochybnosti o tom, že obžalovaný chápe význam, smysl a důsledky tohoto institutu a soud přijme takové prohlášení viny podle § 206c odst. 6 tr. ř., může učinit bez dalšího dokazování výrok o vině v odsuzujícím rozsudku, jímž uzná obžalovaného vinným ze spáchání skutku obsaženého v obžalobě (návrhu na potrestání). Jestliže však v průběhu hlavního líčení po přijetí prohlášení viny vzniknou pochybnosti o souladu prohlášení viny se zjištěným skutkovým stavem, je soud povinen provést dokazování v rozsahu potřebném pro jejich odstranění.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.12.2024

Spisová značka: 5 Tdo 963/2024

Číslo rozhodnutí: 58

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příčetnost, Prohlášení viny

Předpisy: § 206c odst. 1 tr. ř.
§ 206c odst. 6 tr. ř.
§ 26 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného I. P. podané proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 6. 2024, sp. zn. 8 To 37/2024, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 43 T 4/2023.

I.
Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 1. 2. 2024, sp. zn. 43 T 4/2023, byl obviněný I. P. uznán vinným zvlášť závažným zločinem vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku. Podstata tohoto trestného činu spočívala ve stručnosti v tom, že obviněný dne 22. 11. 2022 v době od 16:25 hodin do 16:26 hodin v Praze v ulici XY na pozemní komunikaci před panelovým domem č. XY v osobním motorovém vozidle tovární značky Škoda Octavia při dobrždování v cíli trasy na uvedeném místě zaútočil z levého zadního sedadla nožem na řidiče tohoto vozidla, poškozeného M. P. Obviněný opakovaně bodl poškozeného do oblasti hlavy, krku a zad, poté mu nůž upadl na přední sedadlo spolujezdce, následně jej oba uchopili a začali spolu zápasit, přičemž obviněný nadále bodal do poškozeného a snažil se mu zabránit v útěku a v působení rozruchu pomocí klaksonu vozidla. K uvedenému jednání došlo poté, co v době okolo 15:45 hodin v Praze v ulici XY obviněný požádal náhodného kolemjdoucího J. B., aby mu za užití aplikace Bolt objednal jízdu na požadované místo do ulice XY, a tuto službu si nechal objednat již s počátečním úmyslem usmrtit řidiče a zmocnit se jeho vozidla. K tomu si obviněný předtím obstaral kuchyňský nůž o celkové délce 20,5 cm a délce ostří 10 cm, který pro lepší účinnost před činem ještě přebrousil ocílkou. Shora popsaným jednáním obviněný způsobil poškozenému 6 hlubokých bodných ran na pravé straně obličeje a na pravé straně krku mimo jiné s poškozením příušní i podčelistní žlázy, s otevřením jak vnitřní hrdelní žíly, tak i vnitřní krkavice a s neúplným přetětím X. hlavového nervu, povrchovou řeznou ránu na pravém ušním boltci a za pravým ušním boltcem, povrchovou řeznou ránu na přechodu přední a levé boční plochy krku, povrchovou bodnořeznou ránu v týlní krajině vpravo. Dále obviněný způsobil poškozenému 13 hlubokých bodnořezných a bodných ran na krku vzadu a v šíjové krajině mimo jiné s průnikem bodného kanálu do páteřního kanálu a se zasažením krční míchy, hlubokou bodnou ránu na zadní straně horní části pravé paže, prostupující deltovým svalem, hlubokou bodnou ránu na zadní ploše horní části pravého předloktí, pronikající do povrchové svalové vrstvy předloktí, drobnou povrchovou bodnou ránu na zadní straně dolní poloviny pravého předloktí, pronikající pouze do podkoží, povrchovou řeznou ránu na malíkové hraně pravého předloktí, lalokovitou řeznou ránu na zadní ploše pravého zápěstí, lalokovitou řeznou ránu na hřbetní straně pravé ruky a další řezné rány, kožní oděrky a podkožní krevní výrony na rukách a podkožní krevní výron s drobnou kožní oděrkou na pravém koleni. Obviněný následně vystoupil z vozidla, obešel ho ke dveřím řidiče, vytáhl poškozeného z vozidla a pohodil jej na komunikaci. Zde poškozený M. P. zemřel v důsledku selhání dechu a krevního oběhu, ve které vyústil souběh poranění způsobených ostrým předmětem, a to poranění krční míchy s jejím otokem se současným neúplným přetětím pravostranného X. hlavového nervu a současných krevních ztrátách z poraněného cévního systému, zejména v oblasti krku. Obviněný poté usedl do vozidla na místo řidiče a odjel s ním z místa na čerpací stanici pohonných hmot v Praze, XY, kde chtěl vozidlo umýt od krve a případně doplnit pohonné hmoty, přičemž v 19:20 hodin ho zde zadržela policie.

2. Za to byl obviněný odsouzen podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody ve výměře 17 a ½ roku, přičemž pro výkon tohoto trestu byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Tento trest mu byl uložen za shora uvedený zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zákoníku a za sbíhající se přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, dílem dokonaný a dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, a za přečin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku, za něž byl obviněný odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Lounech ze dne 28. 11. 2022, sp. zn. 3 T 233/2022, který nabyl právní moci dne 27. 1. 2023. Dále byl obviněnému uložen podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku trest vyhoštění na dobu neurčitou.

3. Soud prvního stupně zároveň podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku zrušil výrok o trestu v trestním příkaze Okresního soudu v Lounech ze dne 28. 11. 2022, sp. zn. 3 T 233/2022, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu.

4. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému rovněž uložena povinnost zaplatit poškozeným:

– Oborové zdravotní pojišťovně zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví na náhradě majetkové škody částku ve výši 3 958 Kč,

– České republice – Ministerstvu spravedlnosti na náhradě nemajetkové újmy v penězích částku ve výši 200 000 Kč,

– AAAAA (pseudonym) za zásah do osobnostních práv spočívajících v právu na ochranu života a zdraví její blízké osoby, na úplné rodinné vazby, na klidné a bezpečné dětství a vyrůstání a za prožité duševní útrapy jako náhradu nemajetkové újmy v penězích částku ve výši 600 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z dlužné částky od 18. 8. 2023 do zaplacení,

– E. H. P. za zásah do osobnostních práv spočívajících v právu na ochranu života a zdraví její blízké osoby, na úplné rodinné vazby a za prožité duševní útrapy jako náhradu nemajetkové újmy v penězích částku ve výši 80 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z dlužné částky od 18. 8. 2023 do zaplacení.

5. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená BBBBB (pseudonym) odkázána se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená E. H. P. odkázána se zbytkem svého nároku na řízení ve věcech občanskoprávních.

6. Proti citovanému rozsudku soudu prvního stupně podali odvolání obviněný a poškozené E. H. P. a BBBBB. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací částečně zrušil napadený rozsudek svým rozsudkem ze dne 13. 6. 2024, sp. zn. 8 To 37/2024, z podnětu odvolání poškozené E. H. P. podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř., a to ve výroku o náhradě nemajetkové újmy u této poškozené a ve výroku, kterým byla se zbytkem svého nároku odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. pak odvolací soud rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. je obviněný povinen nahradit poškozené E. H. P. nemajetkovou újmu částkou ve výši 800 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z dlužné částky od 18. 8. 2023 do zaplacení. Podle § 256 tr. ř. odvolací soud zamítl odvolání obviněného a poškozené BBBBB jako nedůvodná.

II.
Dovolání obviněného a vyjádření k němu

7. Obviněný I. P. podal proti citovanému rozsudku Vrchního soudu v Praze prostřednictvím své obhájkyně dovolání, které opřel o dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. h) a m) tr. ř. Učinil tak především s poukazem na to, že soudy nižších stupňů nesprávně vyhodnotily provedené důkazy ohledně jeho příčetnosti a odvolací soud nepostupoval řádně při přezkumu rozsudku soudu prvního stupně, čímž měl porušit právo obviněného na obhajobu.

8. Podle názoru obviněného soudy nižších stupňů dospěly k vadnému závěru o jeho příčetnosti, ačkoli ze znaleckých posudků, které nechala obhajoba vypracovat poté, co obviněný prohlásil vinu a soud prvního stupně přijal toto prohlášení, vyplývá, že rozpoznávací a ovládací schopnosti obviněného byly vymizelé nejen v době konání hlavního líčení, ale i v době spáchání skutku. Z těchto znaleckých posudků je podle obviněného zřejmé, že trpěl a trpí schizofrenií, která byla mimo jiné příčinou jím spáchaného posuzovaného jednání. Soud prvního stupně vycházel při svém rozhodování ze znaleckých posudků, které nebyly použitelné jako podklad pro jakékoli rozhodnutí soudu o otázce příčetnosti obviněného. Měl tedy postupovat v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 tr. ř. a vzhledem ke zjevné obtížnosti věci přibrat znalecký ústav ke zpracování revizního znaleckého posudku. Odvolací soud následně při přezkumu rozhodnutí soudu prvního stupně zcela ignoroval osobní

poměry obviněného. Byť obviněný po čistě formální stránce připouští, že by bylo možné shledat podmínky pro postup zvolený odvolacím soudem, prohlášení viny je jednostranným projevem vůle obviněného a v obecné rovině může tento úkon odvolat jen ten, kdo jej učinil. Obviněný nikdy neodvolal své prohlášení viny. Odvolacím soudem citované ustanovení § 206c odst. 7 tr. ř. tedy limituje pouze obviněného, nikoli soud. Revokace usnesení o přijetí prohlášení viny byla iniciována ze strany soudu a měla v zásadě povahu jakési *sui generis* „autoremedury". Soud prvního stupně není v takovém postupu omezen žádným ustanovením trestního řádu. Nejde tedy o „revokaci" prohlášení o vině ze strany obviněného, která byla opakovaně judikatorně shledána nepřípustnou (obviněný zde odkazuje na rozsudek velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021, a usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 1. 2022, sp. zn. III. ÚS 2464/21).

9. Obviněný v dovolání argumentuje rovněž rozhodnutím bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 5. 3. 1965, sp. zn. 2 Tz 2/65, z něhož *a contrario* dovozuje, že obviněný, který je omezen ve svéprávnosti, může podat odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně postupem podle § 246 odst. 1 písm. b) a násl. tr. ř. navzdory skutečnosti, že se předtím při hlavním líčení vzdal podání odvolání. V této souvislosti obviněný upozorňuje na své osobní poměry, neboť trpí duševní poruchou, proto nesouhlasí s tvrzením odvolacího soudu v bodě 8. odůvodnění jeho rozsudku, podle kterého není argumentace základními zásadami trestního řízení namístě, protože by při jejím důsledném uplatňování zpochybnila celý institut prohlášení viny. V tomto směru obviněný odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 9. 5. 2023, sp. zn. III. ÚS 236/23, v němž Ústavní soud zdůraznil potřebu zohlednit základní zásady trestního řízení, zejména zásadu materiální pravdy, i při využití konsenzuálních způsobů řešení trestních věcí. Rovněž z nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2024, sp. zn. II. ÚS 2138/23, se podává, že při užití institutu prohlášení viny nelze obejít zásadu materiální pravdy a pravidlo *in dubio pro reo*. Obecné soudy tedy nesmí rezignovat na povinnost objasnit skutkový stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, ani v případě, že obviněný prohlásí vinu podle § 206c odst. 1 tr. ř., jak ostatně vyplývá i z nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2789/23. Podle obviněného tedy odvolací soud svým formalistickým postupem zkrátil jeho právo na obhajobu.

10. Z napadeného rozsudku odvolacího soudu obviněný dále dovozuje, že tento soud se ve skutečnosti nezabýval žádnými námitkami vznesenými obhajobou, nikoli pouze těmi, které svou podstatou směřovaly proti výroku o vině. Při své argumentaci obviněný odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2024, sp. zn. II. ÚS 2138/23, z něhož vyvozuje závěr, že nebyly splněny podmínky pro zamítnutí jeho odvolání. Soud je povinen zabývat se otázkou zmenšené či vymizelé příčetnosti, případně otázkou, zda byl trestný čin spáchán ve stavu vyvolaném duševní poruchou (jako předpokladů pro uložení zabezpečovací detence) nejen ve vztahu k výroku o vině (jako předpokladu pro trestní odpovědnost), ale i ve vztahu k otázce trestu, a to například z hlediska užití ustanovení o sankcionování pachatele se zmenšenou příčetností (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2023, sp. zn. 11 Tdo 651/2023). Odvolací soud se tedy měl zabývat námitkami obviněného proti znaleckému posudku i v případě, kdyby napadený rozsudek soudu prvního stupně přezkoumával jen ve výroku o trestu. Měl se rovněž vypořádat s odvolacími námitkami o vhodnosti uložení zabezpečovací detence obviněnému.

11. – 13. Nejvyšší soud reprodukoval další dovolací námitky obviněného.

14. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil všechny výroky napadené dovoláním a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal odvolacímu soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, a to v souladu s ustanovením § 265l odst. 3 tr. ř. v jiném složení senátu.

III.
Vyjádření k dovolání

15. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného I. P. prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, podle něhož jsou výhrady obviněného zčásti nepřípustné, zčásti nejsou podřaditelné pod žádný z uplatněných dovolacích důvodů a ve zbytku jsou neopodstatněné.

16. V části dovolání, v níž obviněný napadá výrok o vině, neshledal státní zástupce dovolání obviněného přípustným. Je tomu tak s ohledem na prohlášení viny obviněného, které soud prvního stupně přijal, a nelze ho tedy již odvolat podle § 206c odst. 7 tr. ř. Přijaté prohlášení viny není možné napadat řádným ani mimořádným opravným prostředkem. Zákon vylučuje zpětné hodnocení obsahu prohlášení, a tedy i skutečností v něm uvedených. Prohlášením viny obviněný souhlasil jednak s tím, že je vinen ze spáchání skutku obsaženého v obžalobě, a jednak s právní kvalifikací takového skutku uvedenou v obžalobě. Obviněný tedy akceptoval, že naplnil všechny znaky daného trestného činu, mezi které patří i příčetnost pachatele. Podmínky pro přijetí prohlášení viny byly splněny, obviněný byl řádně poučen o možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu, případně o možnosti prohlásit vinu, jakož i o právních následcích s tím spojených. Vinu prohlásil po poradě se dvěma obhájci, kterými byl v hlavním líčení zastoupen, přičemž proti tomu, že byl řádně poučen soudem, obviněný nevznesl v podaném dovolání žádné výhrady. V době, kdy soud přijal prohlášení viny obviněným, byly ve věci k dispozici dva znalecké posudky, podle nichž nebyly žádné pochybnosti o příčetnosti obviněného. V zájmu zachování zásady materiální pravdy pak soud prvního stupně přistoupil k dalšímu dokazování ohledně příčetnosti obviněného poté, co byly vypracovány další dva znalecké posudky s diametrálně odlišnými závěry. Soud prvního stupně po přesvědčivém vyhodnocení všech potřebných důkazů dospěl ke korektnímu závěru, že příčetnost obviněného byla zachována, a byl tedy plně trestně odpovědný. Soud prvního stupně nebyl jakkoli oprávněn revokovat přijaté prohlášení viny s nepodloženým argumentem, že z důvodu dalšího dokazování k otázce příčetnosti obviněného nemůže vycházet z onoho prohlášení viny. K revokaci prohlášení viny by v dané věci mohl přistoupit pouze tehdy, pokud by učinil závěr o nepříčetnosti obviněného. Proto státní zástupce pokládá dovolací námitky obviněného ohledně nesprávného posouzení jeho příčetnosti jen za nepřípustnou polemiku se způsobem, jakým soud prvního stupně hodnotil důkazy. Odvolací soud tedy nepochybil, když nepřezkoumával výrok o vině v rozsudku soudu prvního stupně.

17. – 19. Nejvyšší soud reprodukoval vyjádření státního zástupce k dalším námitkám obviněného.

20. Závěrem svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné.

IV.
Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

21. Nejvyšší soud zjistil, že byly splněny všechny formální podmínky k podání dovolání. Obviněný I. P. opřel své dovolání o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. h) a m) tr. ř.

22. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Nejvyšší soud připomíná, že je dán především tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplňuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v okolnosti, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru o tom, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, které lze dovodit pouze za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo.

23. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. může být naplněn ve dvou variantách. Podle

první z nich jde o případy, v nichž bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. Druhá varianta je určena k nápravě vady spočívající v tom, že v řízení předcházejícím rozhodnutí soudu druhého stupně byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř., přesto soud rozhodl o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku.

b) K uplatněným námitkám obviněného

24. Po prostudování trestního spisu dospěl Nejvyšší soud k závěru, že podstatná část námitek obviněného I. P. je založena na jeho nesouhlasu s postupem soudů nižších stupňů, jakož i se způsobem hodnocení některých důkazů, ve zbytku jsou dovolací námitky neopodstatněné.

25. V části, v níž obviněný namítá nesprávný postup odvolacího soudu, který přezkoumával napadený rozsudek soudu prvního stupně jen ve vztahu k výrokům o trestu a k náhradě škody, není dovolání přípustné. Prohlášení viny ve smyslu § 206c tr. ř. je institut spočívající v tom, že obviněný vyjádří svůj souhlas s tím, že spáchal skutek uvedený v obžalobě, a svůj souhlas s jeho právním posouzením. Činí tak po řádném poučení soudem. Právní důsledky spojené s prohlášením viny nastávají rozhodnutím soudu o tom, zda takové prohlášení přijímá či nikoli. Soudem přijaté prohlášení viny obviněného nelze odvolat a skutečnosti uvedené v prohlášení viny nelze ani napadat opravnými prostředky. Judikatura ovšem dovodila možnost obviněného napadnout rozsudek odvoláním pro nesprávnost výroku o vině, kterým soud rozhodl v rozporu s přijatým prohlášením viny (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2024, sp. zn. 8 Tdo 690/2024-I.). V nyní projednávaném případě však dospěl Nejvyšší soud k závěru, že prohlášení viny obviněného I. P. učiněné před soudem prvního stupně dne 16. 8. 2023 bylo přijato v souladu se zákonnými požadavky ustanovení § 206c tr. ř. a při plném zachování procesních práv obviněného. Soud prvního stupně řádně poučil obviněného o možnosti prohlásit vinu i o následcích, které z tohoto postupu pro obviněného vyplývají. Obviněný se poradil o tomto kroku se svými dvěma obhájci, kteří byli přítomni u hlavního líčení konaného dne 16. 8. 2023, poté využil možnost prohlásit vinu a soud toto prohlášení viny přijal. Přestože následně soud prvního stupně přistoupil k rozsáhlému dokazování ohledně příčetnosti obviněného, nedospěl nakonec k závěru o tom, že by nebyly splněny podmínky pro přijetí prohlášení viny. Nebyl tedy důvod jakkoli revokovat prohlášení viny učiněné obviněným ani rozhodnutí, kterým ho soud přijal. Ačkoli soud prvního stupně následně – ovšem za dané procesní situace poněkud nadbytečně – postupoval i podle § 206d tr. ř. a rozhodl o upuštění od dokazování skutečností, které státní zástupce a obviněný označili za nesporné, soudem přijaté prohlášení viny nebylo nijak zrušeno a vzhledem k tomu, že byly splněny všechny zákonné podmínky podle § 206c tr. ř., zůstalo prohlášení viny v platnosti, a skutečnosti v něm uvedené nelze napadat opravnými prostředky. Jestliže soud prvního stupně následně po přijetí prohlášení viny učiněného obviněným prováděl poměrně obsáhlé dokazování týkající se otázky příčetnosti obviněného jako způsobilého pachatele trestného činu, nelze to považovat za vadu řízení ani za revokaci usnesení ze dne 16. 8. 2023, jímž soud podle § 206c odst. 4 tr. ř. přijal prohlášení viny učiněné obviněným. Naopak, soud prvního stupně tím jen důsledně reagoval na důkazní návrhy obhajoby a na namítané pochybnosti ohledně jeho příčetnosti, resp. na tvrzení poukazující na jeho nepříčetnost v době činu. Tím zároveň spolehlivě prověřil obhajobu obviněného a vyloučil případné pochybnosti o jeho příčetnosti v době posuzovaného činu. Soud prvního stupně se pak v odůvodnění svého rozsudku náležitě vypořádal i s protichůdnými závěry obsaženými jednak v posudku znalců přibraných orgány činnými v trestním řízení a doplněnými jejich výslechem u hlavního líčení (podle nichž byl obviněný v době spáchaného činu příčetný) a jednak v posudku znalců opatřeného obhajobou (podle nichž byl obviněný naopak nepříčetný) a přesvědčivě vyložil, proč se přiklonil k závěrům znalců prvně uvedených a k tomu, že obviněný byl v době spáchaného trestného činu příčetný. Vzhledem k uvedenému ani nebyl důvod k postupu podle § 110 tr. ř. a k přibrání znaleckého ústavu za účelem podání tzv. revizního znaleckého

posudku, jak se mylně domnívá obviněný ve svém dovolání.

26. Proto nelze přisvědčit ani dovolací argumentaci obviněného o nerespektování zásady materiální pravdy. Soud prvního stupně postupoval při plném zachování právě této zásady, když velmi důsledně ověřoval, zda na základě zjištěných skutkových okolností a provedeného dokazování neexistují důvodné pochybnosti o správnosti přijatého prohlášení viny obviněného ani z hlediska jeho příčetnosti, přičemž nakonec se přiklonil k důkazům, z nichž vycházel při rozhodnutí o přijetí prohlášení viny. Vzhledem k tomu, že žádné pochybnosti o správnosti přijatého prohlášení viny nevyvstaly ani v odvolacím řízení, neměl odvolací soud důvod postupovat jinak než vycházet z prohlášení viny učiněného obviněným před soudem prvního stupně a přijatého tímto soudem u hlavního líčení dne 16. 8. 2023. Soudy nižších stupňů tedy postupovaly a rozhodovaly v souladu s judikaturou Ústavního soudu a Nejvyššího soudu týkající se institutu prohlášení viny (např. s nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2024, sp. zn. II. ÚS 1873/23-2, a ze dne 17. 7. 2024, sp. zn. II. ÚS 2138/23-2, nebo s usnesením Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2789/23), resp. vztahující se obecně k tzv. konsenzuálním způsobům vyřízení trestních věcí (např. s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2021, sp. zn. 5 Tdo 888/2021, uveřejněným pod č. 31/2022 Sb. rozh. tr.).

27. Obdobně soudy v původním řízení respektovaly i další judikaturu Nejvyššího soudu (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2022, sp. zn. 8 Tdo 722/2022, uveřejněné pod č. 13/2023 Sb. rozh. tr.), podle které prohlášení viny ve smyslu § 206c tr. ř. je dobrovolným vyjádřením obviněného, které činí po řádném poučení soudem na základě své vůle o skutku kladeném mu za vinu, jímž souhlasí s tím, že ho spáchal, i se závěrem, jak je v obžalobě právně posouzen. Jde o svobodný projev vůle, jenž není vázán na další konkrétní postup či rozhodnutí soudu (např. na rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání podle § 307 tr. ř.). Právní důsledky spojené s prohlášením viny nenastávají okamžikem učinění prohlášení obviněným, ale až rozhodnutím soudu o tom, zda ho přijímá nebo nepřijímá (§ 206c odst. 4 tr. ř.). Soudem přijaté prohlášení viny obviněného podle § 206c odst. 7 tr. ř. nelze odvolat, a to ani v dalším řízení v téže věci bez ohledu na to, zda došlo k případnému zrušení meritorního rozhodnutí, které na prohlášení viny navazovalo. K tomu Nejvyšší soud v nyní posuzované trestní věci zdůrazňuje, že institut prohlášení viny spočívá nejen v souhlasu obviněného s právní kvalifikací skutku uvedeného v obžalobě (návrhu na potrestání), ale též v prohlášení obviněného, že je vinný spácháním tohoto skutku, tj. že je jeho způsobilým pachatelem i z hlediska své příčetnosti, zavinění a dalších předpokladů, takže lze vůči němu uplatnit trestní odpovědnost. Obviněný tedy prohlášením viny akceptuje, že naplnil všechny znaky spáchaného trestného činu, mezi které patří i příčetnost pachatele. Prohlášení viny obviněným a jeho přijetí soudem znamená možnost vydat bez dalšího dokazování odsuzující rozsudek, jímž soud uzná obviněného vinným ze spáchání skutku obsaženého v obžalobě (návrhu na potrestání), tj. rozhodne, že se tento skutek stal, že je trestným činem a že jeho pachatelem je právě obviněný, který prohlásil vinu a jehož prohlášení soud přijal.

28. Odvolací soud pak v nyní posuzované věci postupoval správně, když se nezabýval otázkou viny, tedy ani otázkou příčetnosti obviněného, a přezkoumával pouze výroky o trestu a o náhradě škody a nemajetkové újmy v rozsudku soudu prvního stupně. Postupem odvolacího soudu proto nebylo zkráceno právo obviněného na obhajobu, jestliže při přezkumu napadeného odsuzujícího rozsudku odvolací soud vyšel z platně učiněného a přijatého prohlášení viny, o jehož správnosti nemá pochybnosti ani Nejvyšší soud. Za výše popsané procesní situace a při dodržení všech obhajovacích práv obviněného tudíž nebyl odvolací soud oprávněn z vlastní iniciativy přezkoumávat rozsudek soudu prvního stupně nad rámec odvolacího práva obviněného, jak se obviněný mylně domnívá ve svém dovolání i s poukazem na rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 1965, sp. zn. 2 Tz 2/65 (uveřejněné pod č. 28/1965 Sb. rozh. tr.), které se navíc zabývá zcela odlišnou otázkou (možností podat opravný prostředek i poté, co se ho obviněný s omezenou svéprávností vzdal). Totéž

obdobně platí o rozhodnutích Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, na něž obviněný ve svém dovolání poukazuje a která se buď nevztahují k posuzované věci obviněného (např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 1180/14, a ze dne 9. 5. 2023, sp. zn. III. ÚS 236/23), anebo s nimiž nejsou rozhodnutí soudů nižších stupňů v rozporu (např. s nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2024, sp. zn. II. ÚS 2138/23-2, s usnesením Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2789/23, nebo s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2021, sp. zn. 5 Tdo 888/2021, uveřejněným pod č. 31/2022 Sb. rozh. tr., či usnesením Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2023, sp. zn. 11 Tdo 651/2023).

29. K tvrzení obviněného o nedostatečném přezkumu odvoláním napadeného rozsudku odvolacím soudem pak Nejvyšší soud doplňuje, že i když se odvolací soud vyjádřil k námitkám obviněného proti výroku o trestu jen stručně, nelze takový postup považovat za vadu, která by mohla mít za následek zrušení napadeného rozhodnutí v dovolacím řízení. Odvolací soud přezkoumal uložený trest z hlediska jeho přiměřenosti, zhodnotil možné polehčující i přitěžující okolnosti a všechna další rozhodná kritéria, a to při zohlednění širšího kontextu trestné činnosti spáchané obviněným. Zmíněné výhrady obviněného se ostatně vůbec netýkají žádného hmotněprávního posouzení, které je podstatou uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., a navíc směřují jen proti odůvodnění napadeného rozhodnutí (§ 265a odst. 4 tr. ř.).

30. – 32. Nejvyšší soud se vyjádřil k dalším námitkám obviněného, které neshledal opodstatněnými.

IV.
Závěrečné shrnutí

33. Na základě všech výše popsaných skutečností dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněného I. P. zčásti není přípustné, zčásti neodpovídá uplatněným dovolacím důvodům a ve zbytku není opodstatněné, a proto je odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Nejvyšší soud tak učinil na podkladě spisu a obsahu dovolání, aniž by bylo třeba opatřovat další vyjádření dovolatele či ostatních stran trestního řízení nebo dokonce doplňovat řízení provedením důkazů podle § 265r odst. 7 tr. ř.

34. Nejvyšší soud mohl rozhodnout tímto způsobem o podaném dovolání obviněného podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání, proto tak učinil.